

УДК 338.2:330.34:339.9](06)

Помінова Дарія,
студентка 3-го курсу спеціальності
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
dpom706@gmail.com

ЗЕЛЕНА ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНИ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

У сучасному світі кожна країна, в тому числі Україна, стикається із серйозними екологічними викликами, такими як зміна клімату та вичерпання обмежених ресурсів. У наслідок чого під загрозою опиняється як довкілля та здоров'я кожного з нас, так і економічний розвиток держави. Щоб вирішити екологічні проблеми необхідно здійснювати зелену трансформацію, що може забезпечити економічну стійкість держави та сприяти сталому розвитку.

Слід зазначити, що зелена трансформація України потребує комплексу заходів і синергії від взаємодії держави, приватних діячів, громадських організацій.

У зв'язку з майбутньою відбудовою після війни, перед якою стоятимуть завдання відновлення критичної інфраструктури та забезпечення енергетичної безпеки країни, зелене питання набуватиме для України ще більшої актуальності.

До повномасштабного вторгнення Україна успішно здійснювала заходи необхідні для старту зеленої трансформації. Першим із яких була підготовка Національно-визначеного внеску України в Паризьку угоду. Це основний процес для розуміння розвитку економіки. Результати моделювання сценаріїв дають можливість запропонувати внесок України щодо викидів парникових газів на рівні від 27 до 46 % від 1990 року [1].

Другим заходом стала робота над запуском системи торгівлі викидами парникових газів в Україні – одного із основних механізмів стимулювання енергетичного сектору та промисловості до скорочення викидів у майбутньому [1].

Одним із найбільших досягнень була висока готовність до реалізації Європейської політики зеленого курсу. Пакет ініціатив Європейський зелений курс (ЄЗК) прийняли в ЄС ще наприкінці 2019 року. Метою стратегії стало перетворення економіки на низьковуглецеву, стійку, а тому більш придатну для майбутніх поколінь. За планами розробників ЄЗК, кліматичної нейтральності країни-члени Євросоюзу мають досягти до 2050 року. Україна стала однією з перших держав, яка підтримала ЄЗК [4].

Повномасштабна агресія росії завдала руйнівного удару українській економіці, що в свою чергу змінило кліматичні цілі держави. Бізнес залишається ключовим гравцем “зеленої” трансформації України. Попри те що в даний момент бізнес України бореться за виживання та працює з усіх сил, важливо сформувати спільне розуміння з бізнес-спільнотою подальшого руху [2].

Варто зазначити, що впровадження зеленого курсу не можна відсунути через війну. Україна має зараз унікальну можливість розбудову та інтеграцію до європейського шляху, на відміну від повернення до передвоєнного стану. До війни в країні панувала система ще з радянського союзу, яку необхідно руйнувати на користь чистому майбутньому.

У зв'язку з великою кількістю руйнувань, деякі області України зруйновані та потребують повного будівництва, країна розроблює план відновлення в якому одною з ключових компонентів є екологічна складова.

На сьогодні час Україна має весь необхідний потенціал для застосування чистих й ефективних технологій в електроенергетиці та остаточне зруйнування застарілих шляхів розвитку з радянських часів. Застарілі теплові електростанції та неефективні газові котельні можна замінити ефективними системами відновлюваної енергетики та

децентралізованою інфраструктурою за один інвестиційний цикл – до 2030 року [3].

В секторі будівництва до «зеленої» трансформації країни слід віднести відбудову нового житлового фонду за новими стандартами, що дозволять змінити систему опалення з газових котлів на користь теплових насосів.

За останній рік в Україні можна помітити все більше електрокарів і зарядних станцій до них, оскільки ці автомобілі не забруднюють повітря вихлопними газами та є безпечними для довкілля. Також щоб скоротити попит на нафту слід перебудувати сферу логістики та більше застосовувати залізничний транспорт.

Важливим інструментом досягнення зеленої трансформації в Україні у повоєнний період може стати інклюзивний розвиток. Він може допомогти забезпечити більш справедливий та екологічно стійкий поступ, що забезпечить рівність можливостей та користь для всіх груп населення в Україні [5; 6]. Оскільки зелена трансформація є складним і довгостроковим процесом, важливо забезпечити інклюзивність та участь всіх зацікавлених сторін у процесі розробки та впровадженні зелених стратегій та ініціатив.

Кліматична криза є серйозним питанням, яке постає перед суспільством та не може бути усунене через війну. Оскільки ми все більше помічаємо аномальні потепління, різні перепади погоди, сніг в другій половині весни, кількість аномальних природних явищ невпинно зростає. Після війни це питання не зникне, а навпаки посилиться, тому ЄЗК є одним з основних кроків в розв'язанні кліматичних змін.

Державна підтримка та податкові преференції можуть значно підвищити ефективність зелених ініціатив та стимулювати розвиток зеленої економіки в країні. Шляхом встановлення стимулів для зелених інвестицій та виробництва екологічно чистих товарів та послуг, держава може підтримати створення інноваційних технологій та підприємств, що зменшують відходи та забруднення довкілля [7; 8]. Крім того, податкові преференції можуть знизити витрати на

екологічні технології та зелені ініціативи, сприяючи їх більш широкому впровадженню та розповсюдженню.

Отже, зелена трансформація має стати невід'ємною складовою розвитку економіки України. Важливим питанням у цьому контексті є створення плану відновлення, адаптованого під нові стандарти та інтеграцію європейського шляху.

Список використаних джерел:

1. Зелена трансформація має стати невід'ємною складовою розвитку економіки України. *ShieldSquare Captcha*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/zelena-transformaciya-maye-stati-nevidyemnoyu-skladovoyu-rozvitku-ekonomiki-ukrayini> (date of access: 07.05.2023).

2. Спільно з ЄС сформуємо нове бачення “зеленої” трансформації України. *ShieldSquare Captcha*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/olha-stefanishyna-spilno-z-ies-sformuiemo-nove-bachennia-zelenoi-transformatsii-ukrainy> (date of access: 07.05.2023).

3. Чотири трансформації, щоб Україна стала “зеленим” економічним двигуном Європи. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/10/13/692556/> (дата звернення: 07.05.2023).

4. Зелений курс в Україні: складний рух до сталого розвитку. *Українська Енергетика*. URL: <https://ua-energy.org/uk/posts/zelenyi-kurs-v-ukraini-skladnyi-rukhdostii-ko-rozvytku-31-03-2023> (дата звернення: 07.05.2023).

5. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О. Науковий базис формування теорії інклюзивного розвитку регіону. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. № 3 (23). С. 136-142. URL: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-03-136-142>

6. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О., Хомюк Н. Л., Войчук М. В., Савчук А. Ю., Коломечюк В. В., Цимбалюк С. М. *Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання*: монографія. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 514 с.

7. Цимбалюк І. *Фіскальний простір інклюзивного розвитку регіону в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика [Текст]* : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 500 с.

8. Цимбалюк І. О. Особливості функціонування податкової системи України та оцінка її фіскальної ефективності. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*: журнал. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. № 1 (17). С. 106-115.